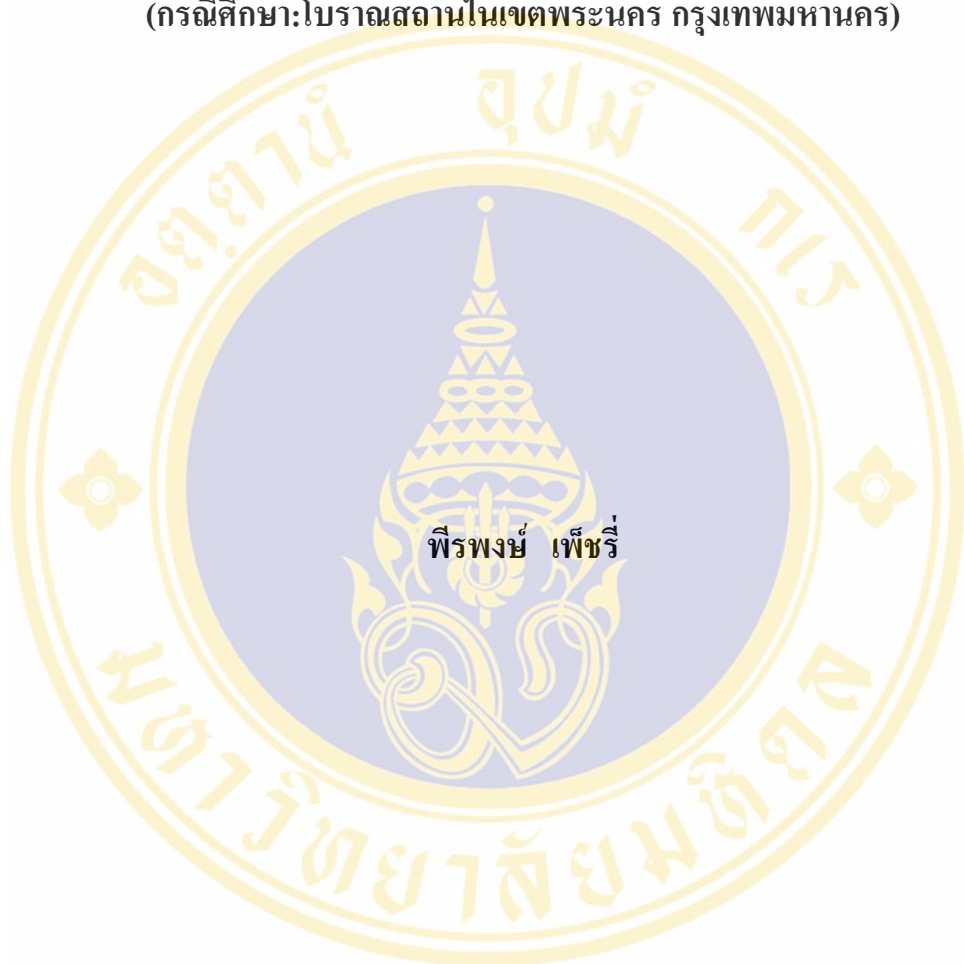

การจัดอุปกรณ์ หรือสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการในโบราณสถาน
(กรณีศึกษา:โบราณสถานในเขตพระนคร กรุงเทพมหานคร)

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชางานบริการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล
พ.ศ. 2551

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหิดล

การจัดอุปกรณ์ หรือสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการในโบราณสถาน
(กรณีศึกษา: โบราณสถานในเขตพระนคร กรุงเทพมหานคร) (SURVEY OF PHYSICAL
ACCESS IN SELECTED HERITAGE BUILDINGS IN PHRANAKRON DISTRICT,
OF BANGKOK, THAILAND)

พีรพงษ์ เพ็ชร 4637570 RSRS/M

ศศ.ม. (งานบริการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ : ผศ. พิมพ์ ขจรธรรม, ปช.ค, รศ. กุสุมา ธรรมธำรง,
M.Arch.,

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจสภาพปัจจุบันของการจัดอุปกรณ์หรือสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการ ในการเข้าถึงโบราณสถาน แก่ผู้ที่พิการทางการเคลื่อนไหว และผู้สูงอายุ โดยทำการสำรวจโบราณสถานในเขตพระนคร กรุงเทพมหานคร จำนวน 14 แห่ง ด้วยบัญชีสำหรับตรวจสอบที่มีหัวข้อหลักในการสำรวจ 9 หัวข้อ แล้วอธิบายออกมาเป็นสถิติร้อยละอย่างง่าย และเพื่อศึกษาหาแนวทางในการจัดอุปกรณ์ หรือสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการ ในการเข้าถึงโบราณสถาน โดยการศึกษารวบรวมข้อมูลจากเอกสาร และฐานข้อมูลต่างๆ แล้วสรุปออกมาในเชิงพรรณนา

ผลการสำรวจพบว่าโบราณสถานทั้งหมด 14 แห่งมีโบราณสถานเพียง 5 แห่งคิดเป็น ร้อยละ 25 ของโบราณสถานทั้งหมด ที่มีการจัดอุปกรณ์ หรือสิ่งอำนวยความสะดวกแก่คนพิการ โบราณสถานทั้ง 5 แห่งนี้คือ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติพระนคร วัดพระศรีรัตนศาสดาราม วัดพระเชตุพนฯ วัดอินทารามวรวิหาร พิพิธภัณฑสถานวัดพระศรีรัตนศาสดาราม มีร้อยละของการจัดอุปกรณ์ ๑ คือ 50.88 และ 40.35, 31.58, 24.56, 22.81 ตามลำดับ ไม่มีโบราณสถานใดที่มีการจัดอุปกรณ์ฯ ในเรื่องของการการขนส่ง การจอดรถ และลิฟท์เลย โบราณสถานทั้งหมดมีการจัดทางลาดร้อยละ 15 ทางเข้าหลักร้อยละ 32 ห้องส้วมร้อยละ 21 ทางสัญจรโดยรอบร้อยละ 72 อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวกอื่นๆ ร้อยละ 23 ข้อมูลข่าวสารร้อยละ 16 แผนการนโยบายร้อยละ 2 การจัดอุปกรณ์ หรือสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการ ในการเข้าถึงโบราณสถานนั้น ต้องประกอบไปด้วยความเข้าใจในองค์ความรู้ต่าง ๆ การทำงานเป็นทีม และมีบัญชีตรวจสอบที่มีความเหมาะสม โดยผสมผสานทุกองค์ประกอบอย่างสมดุล เพื่อให้ได้แนวทางที่มีความเหมาะสม ตรงกับความต้องการของคนพิการ ในสังคมนั้น ๆ

คำสำคัญ: สิ่งอำนวยความสะดวก/คนพิการทางการเคลื่อนไหว/คนชรา/โบราณสถาน

232 หน้า.

SURVEY OF PHYSICAL ACCESS IN SELECTED HERITAGE BUILDINGS IN PHRANAKRON DISTRICT, OF BANGKOK, THAILAND)

PERAPONG PETCHRY 4637570 RSRS/M :
M.A. (REHABILITATION SERVICE FOR PERSONS WITH DISABILITIES)

THESIS ADVISORS: PIMPA KACHONDHAM, Ph.D.,
KUSUMA DHAMMADAMRONG, M.Arch.,

ABSTRACT

The purpose of this research was evaluate wheelchair access to heritage buildings in the Phranakron district of Bangkok and to research on improving access to heritage buildings.

This was a descriptive study of 14 heritage buildings in the Phranakron district of Bangkok. Wheelchair accessibility was determined on a point scale based on specifications provided. Descriptive statistics of simple percentages were used to determine the level of compliance to the guidelines of the instrument, and wheelchair access to the surveyed building.

Of the various items surveyed, elevators and parking areas recorded the lowest average accessibility (0% compliance), while circulation throughout the main level recorded the highest (72%). The compliance score of ramps was 15%, while the principal entry was 32% compliant. Wheelchair accessibility to toilets was 21%. The compliance score of other facilities was 23%, information presentation and interpretation was 16% compliant, and future policies for building management were only 2% compliant.

The poor scores for items such as elevators and parking areas are probably because experts in the area of physical ability management were not consulted and involved in the design and construction of these heritage building. High compliance of circulation throughout main level and principal entry are because of the significance of the Thai heritage buildings. To improve wheelchair access in heritage building, there should be liaison between the users(the disabled), and various professionals (occupational therapists, physical therapists, politicians, engineers, architects)and better use of technology. The solution depends on the purpose of the building and its anticipated users, bearing in mind that no one should be discriminated against.

KEY WORDS : WHEELCHAIRS ACCESSIBILITY/ HERITAGE BUILDINGS

232 pp.